

Az ismeretkör: Pszichológia

Kredittartománya: 11 kredit

Tantárgyai:

1. Általános és fejlődéslelektan 1.
2. Általános és fejlődéslelektan 2.
3. Pedagógiai szociálpszichológia
4. A személyiségfejlődés zavarai
5. Pszichológiai önismeret- és szakmaikészség-fejlesztés

Tantárgy neve: Pedagógiai szociálpszichológia SZP szak Neptunkód: SZPANB1017, SZPALB1017	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása : kötelező.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” : 75% elmélet, 25% gyakorlat.	
A tanóra típusa : óraszám : 2ea+1gy/hét, 45 óra az adott félévben , levelezőn 15 óra Az adott ismeretátadásában alkalmazandó további módok, jellemzők : <ul style="list-style-type: none"> • a szorgalmi időszak heteire lebontott és minden órára részletesen kidolgozott tematika közös elektronikus felületen elérhető, • a feladatok, a kidolgozásuk és értékelésük részletes szempontsora a közös elektronikus felületen, • digitális tananyag biztosítása az elektronikus tanulmányi rendszeren keresztül.	
A számonkérés módja : kollokvium. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további módok : <ul style="list-style-type: none"> • prezentáció a kiadott témakörök egyikéből.	
A tantárgy tantervi helye : 3. félév.	
Előtanulmányi feltételek: -	
Tantárgyleírás:	
A tárgy témakörei a következők. A szociálpszichológia mint tudomány. Definíció, a tudományág kialakulása, főbb irányzatai, elméletalkotói. A szocializáció definíciója és jelentősége. A szociálpszichológia tárgya, a pedagógiai pszichológia vizsgálódási területei; Kommunikáció és metakommunikáció, jelentősége a pedagógiában; Empátia; A személyészlelés törvényszerűségei; attribúció, önattribúció, tipikus attribúciós hibák; Az előítélet, az előítélet okai. Az előítéletes személyiség. Az előítéleteség fokozatai, az előítéletes viselkedés megszüntetésének lehetőségei; Az attitűd fogalma, kognitív diszsonancia; a társas kölcsönhatás és szociális befolyásolás; A csoport, szerepek; A körülmények hatása, csoportdinamika; A versengés hatása a csoportfolyamatokra. Szociometria; a nevelői vezetési stílusok; Konfliktusok; a jutalmazás, büntetés következménye, motiváció, fegyelmezés; Az önmagát beteljesítő jóslat a pedagógiában; A deprivációs helyzet hatása a fejlődésére. A depriváció értelmezése eltérő fejlődés esetén. A kurzus során érintjük a fentiekén túl a médiaértés, és a kritikus, szelektív médiafogyasztás kérdéseit. A kreatív, ugyanakkor felelősségteljes használat kapcsán célunk, hogy hallgatónk képessé váljanak a valós tények és a fikció megkülönböztetésére, felismerjék a valóságábrázolás különböző szintjeit.	
Kötelező és ajánlott irodalom:	

Kötelező irodalom:

1. Aronson, E (2008): *A társas lény*. Akadémiai Kiadó, Budapest ISBN: 963-222-727-1
2. Atkinson, R.J., Atkinson, R.C., Smith, E.E., Bem, D.J. (1995): *Pszichológia*. Osiris - Századvég Kiadó, Budapest, ISBN 963 379 117- megadott fejezetek
3. Buda B. (1986): *A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűsége*. 3. átdolgozott kiadás Animula Kiadó ISBN 963 333 043 2
4. II. A kommunikáció általános elméleti modellje és a társadalmi kommunikáció rendszerének alapvonalai III. A közvetlen emberi kommunikáció csatornái
<http://www.budabela.hu/dokumentumok/onallokotetek/kozvetlenemberi-kommunikaciotext.pdf>
5. Forgács (Forgas) J. (1994): *A társas érintkezés pszichológiája*. Gondolat, Budapest ISBN: 963- 282-696-5
6. Lengyel Zsuzsanna (szerk.)(1997): *Szociálpszichológia*. Osiris Kiadó 1997
<http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tkt/szocialpszichologia/index.html>
7. Mészáros A. (szerk.) (2004): *Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest ISBN: 978 9634 635 581

Ajánlott irodalom:

1. Berne, E. (2013): *Emberi játszmák*. Háttér Kiadó, Budapest, ISBN? 9786155124457
2. Goleman, D. (1997): *Érzelmi intelligencia*. Háttér Kiadó, Budapest, ISBN: 9639365122
3. Zajonc, R.(2003): *Érzelmekek a társas kapcsolatokban és megismerésben*. Osiris Kiadó, Budapest, ISBN: 9633893267
4. Mérei F.(1989): *Társ és csoport*. Akadémiai Kiadó, Budapest ISBN: 963 -05-4698-1
5. Nagy L. (2003): *Szociálpszichológia*. Comenius Kiadó, Pécs ISBN: 963 206 72
6. N. Kollár K., Szabó É. (2004): *Pszichológia pedagógusoknak*. Osiris Kiadó, Budapest. ISBN: 963 389 672 X - A csoportszerkezet feltárása: A szociometria.
https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_pszichologia_pedagogusoknak/ch16s05.html

Előírt szakmai kompetenciák, kompetenciaelemek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul:**a) tudása**

- Ismeri a szociális segítségnyújtáshoz szükséges, elsősorban társadalomismereti, társadalom- és szociálpolitikai, szociális munkára vonatkozó, másrészt pszichológiai, jogi, igazgatási, egészségügyi, pedagógiai ismeretrendszerek alapjait.
- Ismeri a különböző társadalmi és szociális problémákat, a kielégítetlen szükségleteket, a veszélyeztető tényezőket.
- Ismerettel rendelkezik a társadalomról, a szociálpedagógia felhasználóiról, célcsoportjairól és azok környezetéről.
- Ismeri a szociális, a gyermekjóléti, a gyermekvédelmi, a nevelési intézmények működését, azok jogi szabályozását.
- Ismeri az elmélet és a gyakorlat összefüggését, szintetizálni tudja elméleti és gyakorlati ismereteit.
- Ismeri a szociálpedagógia színtereit, a szociálpedagógiában alkalmazott munkaformákat, módszereket.
- Ismeri és szakszerűen alkalmazni képes a digitális kommunikáció, az információ kezelésének szabályait.
- Tisztában van a nevelési/oktatási/szociális ellátórendszer/kutatási intézmények/közösségi és civilszervezetek/plébániák adminisztrációs, adattárolási, adatkezelési, adatszolgáltatási rendszereinek működésével.
- Ismeri szakterületének digitális ismeretszerzési eszközeit, IKT-technikáit és problémamegoldási módszereit.
- Tisztában van az egészségfejlesztés, a fenntartható fejlődés elveivel és gyakorlati

vonatkozásaival, környezet,- baleset,- munka,- és fogyasztóvédelmi vetületeivel.

-Rendelkezik azzal a tudással, mellyel képes szakszerűen és etikusán kezelni az elektronikus információkat.

-Szakterületén rendelkezik a hatékony elektronikus információkeresés, információfeldolgozás, információkutatás, információközvetítés ismereteivel, az elektronikus forrásokat használja.

-Az összegyűjtött digitális információkat rendszerezni, elemezni tudja, az összefüggések megragadására és kezelésére képes.

-Elméleti ismereteit alkalmazni képes az egészségfejlesztés, a fenntartható fejlődés, a környezet,- baleset,- munka,- és fogyasztóvédelem területén.

b) képességei

- Képes a társadalom működési szabályszerűségeinek felismerésére, azok rendszerszerű elemzésére, a társadalmilag kedvezőtlen helyzeteket létrehozó okok, következmények feltárására és értelmezésére.

- Képes a szociális problémák, szükségletek, veszélyeztető tényezők felismerésére, feldolgozására, elemzésére, kezelésére, megoldására.

- Képes a szociálpedagógia célcsoportjai szocializációjának, személyiségfejlődésének sajátosságait, törvényszerűségeit átfogóan elemezni.

- Képes a gyermekjóléti, gyermekvédelmi, és szociális szolgáltatásokat nyújtó, valamint nevelési intézményekben szociálpedagógiai szakmai munka végzésére, az elsajátított társadalomismereti, pszichológiai, jogi, igazgatási, egészségügyi ismeretek és alapelvek alkalmazására.

- Képes a különböző helyzetű gyermekek, fiatalok és csoportjai, családja, valamint pedagógusai számára szakszerű szolgáltatásnyújtásra a nevelés, oktatás, szabadidő-pedagógia, szociálpedagógia, szociális munka korszerű eszközeivel, továbbá ezeknek a folyamatoknak a tervezésére, kivitelezésére és elemzésére.

c) attitűdje

- Rendelkezik a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségével, azt hitelesen képviseli környezetében.

- Rendelkezik a társadalmi problémák iránti érzékenységgel, elkötelezett az európai értékek lokális alkalmazására, szemléletét áthatja az elesettek és kiszolgáltatottak melletti szolidaritás, az előítéletek elleni küzdelem.

- Érzékeny és nyitott a társadalmi problémákra.

- Munkáját kapcsolatteremtés- és fenntartás, konfliktusmegoldási készség, lokális és globális problémák iránti érzékenység és megoldási készség, empátia, kooperáció, segítő attitűd és fejlett kommunikációs készség jellemzi.

- Emberi kapcsolataiban humánus és etikus magatartású, szakmai feladatainak ellátása során a szociális munka etikai kódexét betartja.

- Ismereteit empátiával, toleranciával, rugalmassággal, kreativitással alkalmazza.

- Egyéni munkájában reális önismerettel, önértékeléssel rendelkezik, önmagát kritikusan szemléli.

-A digitális szemléletmódja nyitott, innovatív, a szakterületén zajló digitális technológiai fejlesztés és innováció megismerésére, elfogadására, hiteles közvetítésére.

-Az elektronikus kommunikációban döntéseit minden szempontot mérlegelve, a jogi és etikai normák teljes körű figyelembevételével hozza meg.

-Kreatívan, kritikusan, innovatívan viszonyul az információs műveltséghez, eredményesen tájékozódik a XXI. századi literációs kultúrában.

-Felelős és kezdeményező szerepet vállal az egészségfejlesztés, a fenntartható fejlődés elveinek és gyakorlati kontextusba átültetésének, a szakmájának és a közösség érdekeinek szolgálatába állítására.

d) autonómiája és felelőssége

- A szakmai és szakmaközi együttműködés során felelősségteljesen jár el.

- Önálló, konstruktív és erős érdekérvényesítő az intézményen belüli és kívüli szakmai együttműködések során.
- Képviseli a szociálpedagógia módszereit, ismereteit. Adekvát esetben felelősségteljesen képviseli szakmai szervezeti egységét.
- Felelősséget vállal az egyénekkal, csoportokkal, közösségekkel végzett szociálpedagógiai tevékenységért.
- Felelősen áll ki a szociálpedagógia jogi, etikai és szakmai normáinak betartása és védelme érdekében.
- Szakmai és társadalmi fórumokon szuverén szereplőként jeleníti meg nézeteit, felelősen.
- Felelősen, etikusan, kritikusan, biztonságosan működik együtt minden partnerével a digitális kommunikációban.
- Tudatos, kritikus, önreflektív, innovatív a digitális kultúra alakításában.
- Önálló továbbtanulással vagy szervezett továbbképzések segítségével meglévő digitális ismereteit, készségeit, képességeit fejleszti, és új kompetenciákat sajátít el.
- Önállóan tervezi és alakítja a digitális műveltségét.
- A szakterületén belül az egészségfejlesztés, a fenntartható fejlődés elveinek megalapozó nézeteit felelősséggel vállalja, a környezet,- baleset,- munka,- és fogyasztóvédelem ismereteit szakszerűen és felelősséggel alkalmazza.

Tantárgy felelőse: Radványi Katalin főiskolai tanár PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Tóth József főiskolai tanársegéd

- Rendelkezik az 3-7 éves gyermek harmonikus és komplex személyiség-kibontakoztatását, teljes körű egészségfejlesztését megalapozó és elősegítő szaktudományos és módszertani ismeretekkel.
- Ismeri az óvodai nevelés szakterületének alapvető dokumentumait, tisztában van az óvodai nevelés általános céljaival, feladataival, a tevékenységi formák tartalmaival és ezek összefüggéseivel.
- Alapvető ismeretei vannak a 3-7 éves gyermek érési-fejlődési folyamatának pszichológiai, biológiai tényezőiről, jellemzőiről, törvényszerűségeiről és a gyermeki tanulás sajátosságairól. Tisztában van a koragyermekkor mint az egyéni életutat megalapozó fejlődési szakasz jelentőségével, a személyiség kibontakoztatásában és az élethosszig tartó tanulásban betöltött szerepével, továbbá a fejlődést támogató eljárásokkal.
- Értelmezni tudja a gyermeki fejlődés és az óvodai nevelés szociokulturális beágyazottságát, annak hatását a pedagógiai folyamatra.
- Rendelkezik az óvodai nevelés feladatainak ellátásához szükséges alapvető család- és gyermekvédelmi ismeretekkel, és tájékozott a segítségnyújtás lehetőségeiről.
- Ismeri az óvodapedagógusi hivatás szakmai, etikai és jogi szabályait, társadalmilag elfogadott normáit, az óvodapedagógus szerepkörhöz tartozó kommunikáció sajátosságait és hatásrendszerét.

b) képességei

- Pedagógiai, pszichológiai, társadalomismereti és módszertani ismereteit az óvodai nevelés pedagógiai gyakorlatában adaptív módon, a gyermek és a gyermekcsoport életkori jellemzőit, valamint a gyermekek egyéni sajátosságait figyelembe véve alkalmazza.
- Megfigyeli, feltérképezi és rögzíti a 3-7 éves gyermek személyiségének, képességstruktúrájának sajátosságait, és a gyermeket körülvevő családi közeg szociokulturális meghatározóit.
- Adaptív módon épít a 3-7 éves gyermekek eltérő személyiségére, előzetes tapasztalataira, tudására, kompetenciáira, életkori sajátosságaira.
- Támogatja a 3-7 éves gyermek személyiségének harmonikus kibontakoztatását, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakítását.
- Az óvodai nevelés módszereit és napirendjét úgy alakítja, hogy azzal a 3-7 éves gyermek teljes körű egészségfejlesztését valósítja meg.
- A gyermekintézmény partnereivel (család, bölcsőde, szakszolgálatok, szakmai szolgáltatók, más köznevelési intézmények, fenntartó, stb.) előítélet-mentes, kölcsönös tiszteletre és bizalomra épülő kapcsolatrendszer alakít ki, szakmai szituációkban szakszerűen, közérthetően és hitelesen kommunikál, a gyermeket érintő problémák esetén segítséget nyújt, a megoldási lehetőségek kidolgozásában közreműködik.
- Eligazodik az óvodai nevelést szabályozó szakmai, etikai és jogi dokumentumokban, azok vonatkozó részeit mindennapi munkája során felhasználja.

c) attitűdje

- Elkötelezett a 3-7 éves gyerekek teljes körű egészségfejlesztése iránt.
- Személyiségét előítélet-mentesség, tolerancia, szociális érzékenység, segítő attitűd jellemzi, inkluzív és multikulturális szemlélettel rendelkezik, törekszik a kulturális önazonosság megőrzésének, ápolásának elősegítésére és a gyermekközösségbe történő beilleszkedés támogatására.
- Nyitott az újabb hazai és nemzetközi neveléstudományi kutatási eredmények, a módszertani innovációk és az információs és kommunikációs technológiák kínálta lehetőségek megismerésére és alkalmazására.

d) autonómiája és felelőssége

- Felelősséget vállal a rábízott 3-7 éves gyermekekért, a gyermekcsoportért, a nevelési intézményben végzett tevékenységéért.
- Hatáskörében felelősséget vállal a 3-7 éves gyerekek teljes körű egészségfejlesztéséért.
- Felelősséggel tartozik az óvodás korú gyermek személyiségének sokoldalú, harmonikus kibontakoztatásáért, az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges személyi, tárgyi környezet megteremtéséért.

- Felelősséget vállal az óvodai nevelési folyamat tervezése során hozott döntéseiért és pedagógiai tevékenységének következményeiért.
- Szakmai együttműködések kialakításában és fenntartásában felelősséggel működik közre.

Tantárgy felelőse: Radványi Katalin főiskolai docens PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Tóth József tanársegéd